

**PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
w Wołominie**

DZIECKO ZDOLNE
informacje dla rodziców

opracowanie:

mgr Marta Kielak

mgr Danuta Piątkowska

Informacje opracowane na podstawie literatury

W Polsce nie ma przyjętej jasnej, jednoznacznej i obligatoryjnej definicji dziecka zdolnego.

Dziecko zdolne w rozumieniu społecznym to zwykle uczeń, który ma wzorowe zachowanie i najwyższe oceny z przedmiotów szkolnych.

W rozumieniu psychologicznym dziecko zdolne to takie, które ma wysoki iloraz inteligencji, duże osiągnięcia oraz wysokie zdolności twórcze na różnych płaszczyznach życia.

Dzieci mające znaczne osiągnięcia na ogół są bardzo inteligentne, ale wysoka inteligencja nie gwarantuje wybitnych osiągnięć. Bardzo ważna jest sfera motywacyjna osobowości dziecka (np. hierarchia wartości, poziom aspiracji, struktura zainteresowań, adekwatna do rzeczywistości samoocena). Bardzo istotne są umiejętności dotyczące funkcjonowania społecznego, głównie umiejętność współpracy, rozwiązywania konfliktów, komunikowania się, empatii i tolerancji.

Polecana literatura:

- Bates J. Munday S. *Dzieci zdolne, ambitne i utalentowane*. Warszawa 2005.
- Lewis G. *Jak wychować utalentowane dziecko?* Poznań 1998.
- Partyka M. *Zdolni, utalentowani, twórczy*. Warszawa 1999.
- de Bono E., *Naucz swoje dziecko myśleć*, W-wa 1994.
- de Bono E., *Naucz się kreatywnego myślenia*, Warszawa 1995.
- Gozdek-Michaelis K. *Supermożliwości twojego umysłu*, Warszawa 1995.
- Rimm Sylvia B. *Bariery szkolnej kariery. Dlaczego dzieci zdolne mają słabe stopnie?*, Warszawa 1994.

Jako Rodzice posiadacie ogromny wpływ i władzę nad rozwojem zdolności Waszego dziecka. Istnieją dwie „złote zasady”, które warto zapamiętać:

Twoje zdolne dziecko jest przede wszystkim dzieckiem, a dopiero potem dzieckiem zdolnym!

Dziecko zdolne ma takie same potrzeby co inne dzieci i powinno być traktowane jak dziecko, a nie jak 'mały dorosły'

Nic na siłę!

Jak każde inne dziecko, utalentowany malec będzie stanowczo odrzucał presję. Zachęcaj pociechę do osiągania tego, co chce osiągać, pozwalając jej jednocześnie odpoczywać i bawić się - tak jak robią to inne dzieci.

Wskazówki wychowawcze:

- Zachęcaj dziecko do myślenia! Stwarzaj sytuacje i atmosferę stymulującą i sprzyjającą nauce. Wyszukuj zadania do rozwiązywania. Podsuwaj nowe i ciekawe pomysły.
- Rozwijaj wewnętrzną motywację do zdobywania nowych wiadomości i umiejętności.
- Wyrabiaj w dziecku zainteresowanie literaturą. Żeby rozwijać swe umiejętności i poszerzać poglądy, dzieci muszą dużo czytać.
- Wzmacniaj aktywność i samodzielność dziecka w nauce, a nie pasywność i bierność.
- Przekazuj pozytywne komunikaty dotyczące wartości i znaczenia nauki.
- Stosuj tzw. 'konstruktywną krytykę' (popraw to, nie udało się, bo to i tamto było nie tak).
- Chętnie udzielaj odpowiedzi na pytania i zachęcaj do stawiania kolejnych.

- Pomagaj, wspieraj, ale nie wywieraj presji na swoje dziecko.
- Dostarczaj pozytywnych wzorów i autorytetów. Ceń aktywność, pracowitość, wytrwałość.
- Współpracuj z nauczycielem, bądź zaangażowanym rodzicem, który włącza się w proces nauczania.
- Przekazuj pozytywne komunikaty i ucz respektu dla nauczyciela.

Mity i fakty dotyczące wybitnie zdolnych dzieci

<i>Mity</i>	<i>Fakty</i>
Wybitne uzdolnienia u dzieci to w rzeczywistości tylko nadmierna ambicja rodziców.	Rodzice często nie są świadomi tego, jaki potencjał intelektualny reprezentują ich dzieci.
Wybitne uzdolnienia u dzieci są efektem wybujałej fantazji ich rodziców.	Wybitnie uzdolnione dzieci są z natury ciekawe świata i żądne wiedzy.
Wybitne zdolności rozwijają się same w trakcie dorastania dziecka.	Wybitne zdolności zanikają bez wsparcia i pozytywnych bodźców z otoczenia.
Wybitnie zdolne dzieci po otrzymaniu wsparcia miałyby w szkole same szóstki.	Wiele wybitnie zdolnych dzieci ma poważne problemy w szkole.
Każdy rodzaj wsparcia zwiększa tylko przewagę wybitnie zdolnych dzieci nad pozostałymi.	Dzieci wybitnie uzdolnione, które nie otrzymują wsparcia, trafiają nawet do szkół specjalnych.
Należy hamować rozwój dzieci wybitnie zdolnych, aby się nie stały aroganckie.	Dzieci wybitnie zdolne stają się aroganckie, gdy się bezsensownie hamuje ich rozwój.
Wybitnie zdolne dzieci powinny się nauczyć cierpliwie czekać.	Wybitnie zdolne dzieci potrzebują intelektualnej aktywności i chętnie się uczą.
Rodzice powinni pozwolić swoim wybitnie zdolnym dzieciom być dziećmi.	Wybitnie zdolne dzieci działają z własnej inicjatywy i są na swój własny sposób dziećmi.
Wybitnie zdolne dzieci muszą się nauczyć dopasowywać do otoczenia.	Nie da się obniżyć potencjału intelektualnego dziecka przez naciśnięcie odpowiedniego guzika.
Depresyjne nastroje wybitnie zdolnych dzieci są wynikiem nadmiernej ambicji rodziców.	Depresyjne nastroje wybitnie zdolnych dzieci są wynikiem niewystarczających intelektualnych wymagań stawianych im w szkole i przedszkolu.
Wybitnie zdolne dzieci powinny więcej czasu spędzać z rówieśnikami zamiast tyle czytać.	Wybitnie zdolne dzieci uwielbiają czytać i nie wolno im tego zabraniać.
Wybitnie zdolne dzieci powinny umieć pomóc sobie same.	Wybitnie zdolne dzieci bez wsparcia otoczenia nie znajdują odpowiednich wyzwań intelektualnych i rezygnują z poszukiwań.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wspomaga dzieci zdolne i ich rodziny poprzez:

- diagnozę możliwości intelektualnych dziecka, określanie jego mocnych i słabych stron
- diagnozę zainteresowań i preferencji zawodowych uczniów
- wspieranie uczniów w planowaniu kariery zawodowej
- opiniowanie w sprawach wcześniejszego podejmowania obowiązku szkolnego, indywidualnego toku nauki
- udzielanie uczniom wsparcia w sytuacjach trudnych (np. problemy ze znalezieniem swego miejsca w grupie rówieśniczej)
- organizowanie zajęć grupowych rozwijających kompetencje społeczne i psychologiczne uczniów (np. warsztaty: integracyjne, antystresowe, kształcące umiejętność komunikacji interpersonalnej)
- edukację rodziców i nauczycieli w zakresie wspomagania rozwoju dziecka

Szkoła może wspierać uczniów zdolnych poprzez:

- wzbogacanie (większa intensywność pracy, trudniejsze zadania)
- przyspieszanie (przyspieszenie obowiązku szkolnego, promowanie do klasy programowo wyższej, indywidualny program lub tok nauki)
- grupowanie (wg zainteresowań, poziomu umiejętności)
- zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań

Instytucje działające na rzecz dzieci zdolnych:

- **Centrum Informacyjno-Konsultacyjne ds. Dzieci Zdolnych**
02 - 026 Warszawa, ul. Raszyńska 8/10, tel. 822-71-68
- **Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci**
00 - 791 Warszawa, ul. Chocimska 14,
tel. 848-24-68; 848-23-98
- **Stowarzyszenie Szkół Twórczych**
01 - 922 Warszawa, ul. Conrada 21/78,
tel. 663-64-65; 34-58-54
- **Stowarzyszenie Szkół Aktywnych**
03 - 948 Warszawa, ul. Saska 59,
tel. 617-85-83; 663-64-65; 621-30-31
- **Ośrodek Promocji Talentów**
01 - 737 Warszawa, ul. Elbląska 51,
tel. 633-24-04
- **Fundacja Ewy Czeszejko-Sochackiej. Promocja Talentu**
01 - 803 Warszawa, ul. Ceglowska 28,
tel. 834-14-18
- **„Primus Inter Pares” Fundacja na rzecz młodzieży wybitnie zdolnej i jej nauczycieli**
00 - 950 Warszawa, ul. Tamka 45/9,
tel. 827-93-40
- **Fundacja im. Stefana Batorego**
00 - 586 Warszawa, ul. Flory 9, tel. 848-80-55; 622-01-96
- **Centrum Edukacji Artystycznej**
00 -071 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 21/23,
tel. 826-03-57